

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ФИЛОСОФИЯ

27 май 2013 г., Вариант 1

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Вербално и невербално са названия за:

- А) стратегии за справяне с проблеми
- Б) психологически концепции
- В) форми на общуване
- Г) форми на мислене

2. Ейбрахам Маслоу описва самоактуализацията като:

- А) потребност на дефицита
- Б) потребност на развитието
- В) нужда от закрила
- Г) нужда от храна

3. Училищният отбор по волейбол се явява:

- А) формална група
- Б) неформална група
- В) тълпа
- Г) банда

4. Как нарича Л. Колберг най-високото ниво на морална зрелост?

- А) конвенционално
- Б) предконвенционално
- В) постконвенционално
- Г) етическо

5. По своята същност понятието „Аз-послание” представлява:

- А) психологическа защита
- Б) вид психологическа зависимост
- В) паметов процес
- Г) подход в човешката комуникация

6. Кое НЕ може да предизвика състояние на еуфория?

- А) анализиране на емоции и чувства
- Б) изпитване на силна любов
- В) поемане на някои наркотични вещества
- Г) спортна победа

7. Коя от изброените двойки се състои от тъждествени понятия?

- А) цитрусов плод и портокал
- Б) министър-председател и премиер
- В) ученик и спортист
- Г) насекомо и бръмбар

8. Понятието НЕ е:

- А) форма на мисленето
- Б) връзка между знанията ни за група предмети
- В) обединяване на явленията и предметите по съществен и отличителен признак
- Г) сетивно познание

9. Каква форма на мисленето са категориите?

- А) понятие
- Б) съждение
- В) умозаклучение
- Г) логически закон

10. Кое от изброените понятия има най-малък обем?

- А) зеленчук
- Б) земеделска култура
- В) чушка
- Г) червена чушка

11. Определете дали конюнкцията „Мая пее на концерти, а Нора танцува на конкурси.” е истинна, ако знаете, че Мая никога не е пяла, а Нора има медал за спортни танци:

- А) да, ще е истинна
- Б) не може да се определи
- В) не, няма да е истинна
- Г) няма такава логическа операция

12. С какво подкрепяме тезата, когато я защитаваме в логиката?

- А) със собствен опит
- Б) с аргументи
- В) с преживявания
- Г) със социален опит

13. „Демонът на Сократ” е:

- А) неговият вътрешен глас
- Б) неговата чест
- В) неговата теория за добродетелта
- Г) неговата съпруга

14. Идеята за равнопоставеност на човека с другите живи същества е защитавана от:

- А) Исляма
- Б) Православието
- В) Будизма
- Г) Католицизма

15. В Платоновата етика Ерос е представен като:

- А) носител на зла сила
- Б) носител на спокоен живот
- В) посредник между сетивното и идеалното
- Г) плътско удоволствие

16. Коя е основната предпоставка за развитие на толерантността?

- А) всички имат право да се обичат
- Б) всички се раждат равни и свободни
- В) всички са свободни да избират лидер
- Г) всички хора могат да са добродетелни

17. Двете традиционни понятия, с които си служи всеки морал, са:

- А) препоръка и съвет
- Б) щастие и величие
- В) съдба и освобождение
- Г) добро и зло

18. Етическата категория, която изразява реализираното добро и положителните нравствени качества на човека, се нарича:

- А) добродетел
- Б) порок
- В) рационалност
- Г) редукция

19. Когато даваме определение за държава, НЕ говорим за:

- А) територия
- Б) собственост
- В) органи на властта
- Г) население

20. Популярен афоризъм определя войната като:

- А) продължение на политиката с други средства
- Б) акт на справедливо и оправдано насилие
- В) триумф на пресметливостта и волята
- Г) израз на комплекс за малоценност

21. Кой брак е законово регулиран в България?

- А) брак между хомосексуални двойки
- Б) брак без свободно волеизявление
- В) църковен брак
- Г) граждански брак

22. Теорията за обществения договор обяснява:

- А) произхода на адвокатските услуги
- Б) отношенията президент – парламент
- В) отношенията прокурор – съд
- Г) произхода на държавата

23. Понятията „подкуп” и „корупция” се отнасят като:

- А) общо към частно
- Б) частно към общо
- В) вътрешно към външно
- Г) душа към тяло

24. Кое лице изпълнява ролята на обвинител в правната система?

- А) адвокат
- Б) прокурор
- В) съдия
- Г) нотариус

25. Кое от значенията НЕ се отнася до понятието „логос”?

- А) слово
- Б) закон
- В) вяра
- Г) разум

26. Съмнението като светоглед е характерно за:

- А) скептицизма
- Б) хуманизма
- В) пантеизма
- Г) екзистенциализма

27. Атомистичната философия на Левкип и Демокрит представя света като:

- А) атоми и молекули
- Б) атоми и йони
- В) атоми и празно пространство
- Г) атоми и огнени частици

28. Кое твърдение НЕ е характерно за прагматизма?

- А) истината е това, което би ни носило полза
- Б) съществуват множество истини за света
- В) човешкото мислене е инструмент за нашето приспособяване
- Г) човешкото съществуване е песимистично, защото няма нищо сигурно

29. Връзката между понятията „разум”, „вродени идеи” и „съмнение” е направена от:

- А) Рене Декарт
- Б) Аристотел
- В) Джон Лок
- Г) Жан Пол Сартр

30. Учението, което отхвърля всеобщността на причинността, се нарича:

- А) детерминизъм
- Б) материализъм
- В) индетерминизъм
- Г) рационализъм

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. В свитъка на свободните отговори запишете прилателните, които трябва заменят многоточията в долното твърдение: „Определението на понятието изисква посочването на неговите и признаци”.

32. Разгледайте съжденията и определете в свитъка на свободните отговори чрез изписване на съответните цифра и буква, кои от тях на кое от посочените наименования отговарят:

1) аналитично, 2) частноутвърдително, 3) общоотрицателно 4) общоутвърдително:

- А) Нито една саксия не е безцветна.
- Б) Квадратът има четири еднакви страни.
- В) Някои ученици са учили.
- Г) Всички бебета са неспокойни.

33. В свитъка на свободните отговори формулирайте в 2-3 изречения разбирането на екзистенциалната философия за човека, като използвате понятията „проект”, „избор” и „присъда”.

34. В свитъка на свободните отговори посочете каква е връзката между авторитарния стил на общуване и контрол в семейството и възможността за изпадане в зависимост?

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

„Гръцката дума философ (философос) е образувана в противоположност на софос. Тя означава „обичайния познанието (същността)”, за разлика от този, който,

притежавайки познанието, нарича себе си знаещ. Този смисъл на думата съществува и до днес: същността на философията е в търсенето на истината, а не в нейното притежаване, макар философията все още да изпада в догматизъм, т.е. да предлага изразено в определени положения, окончателно, пълно и поучително знание, философия означава „да бъдеш на път”. Нейните въпроси са по-важни от отговорите ѝ, а всеки отговор се превръща в нов въпрос.”

Карл Ясперс, „Въведение във философията”

35. Какъв проблем се разглежда в текста? Формулирайте го като въпрос.

36. Какво определение за същността на философията предлага Ясперс?

37. Какво представлява догматизмът във философията?

38. Съгласни ли сте с тезата на Ясперс, че въпросите на философията са по-важни от отговорите ѝ? Обосновете позицията си.

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „Първият признак за покварата на нравите е изчезването на истината.”

Мишел Монтен

2. „Има достатъчно светлина за тези, които искат да виждат, и достатъчно мрак за тези, които не искат. “

Блез Паскал

3. „Философията е борба срещу омагьосването на разума със средствата на езика.”

Лудвиг Втгенщайн

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

цикъл „Философия” –

ВАРИАНТ № 1

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Задачи от 1. до 30.

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	В	1
2.	Б	1
3.	А	1
4.	В	1
5.	Г	1
6.	А	1
7.	Б	1
8.	Г	1
9.	А	1
10.	Г	1
11.	В	1
12.	Б	1
13.	А	1
14.	В	1
15.	В	1
16.	Б	1
17.	Г	1
18.	А	1
19.	Б	1
20.	А	1
21.	Г	1
22.	Г	1
23.	Б	1
24.	Б	1
25.	В	1
26.	А	1
27.	В	1
28.	Г	1
29.	А	1
30.	В	1

Задача 31 – 2 точки

„Определянето на понятието изисква посочването на неговите съществени и

отличителни признаци.”

Задача 32. – 4 точки

- 1) Б
- 2) В
- 3) А
- 4) Г

Задача 33. – 4 точки

Например: Човек е това, което прави от себе си сам. Той се явява проект, който сам избира да осъществи в живота си. Човекът – това е сумата от всички негови конкретни, свободни избори във всички отделни ситуации. Човек е осъден на свобода. Бягството от свободата е бягство от отговорност.

Възможни са и други отговори, които да дават верен отговор на въпроса

Задача 34. – 6 точки

Авторитарният стил на общуване и контрол в семейството се характеризира с еднолични решения от страна на родителите. То е агресивно и студено по своята същност. Децата се отчуждават от родителите си и в доста случаи развиват „заучена безпомощност” и чувство за малоценност. При такова родителско отношение децата могат да развият външен „локус на контрол”, което се явява предпоставка за изпадане в зависимост. При това децата от такива семейства не развиват механизми за справяне с проблемите. Това води до чувството за невъзможност да се повлияе положително върху развитието на собственото им съществуване.

Задача 35. - 3 точки

Каква е същността на философията?

Задача 36. – 4 точки

Същността на философията е в търсенето на истината, а не в нейното притежаване.

Задача 37. – 6 точки

„Да предлага изразено в определени положения, окончателно, пълно и поучително знание”, да забрави въпросите, да пренебрегне алтернативността на отговорите, да се откаже от нагласата за отвореност към новото, да се превърне в идеология, да издигне претенция за окончателност и задължителност на философското познание

Задача 38. - 6 точки

Ученикът заявява ясно лична позиция – съгласие или несъгласие и се аргументира с 2-3 логически валидни и релевантни аргумента.

Примерни аргументи в подкрепа на тезата: Ако определяме философията като търсене, а не като „намиране”, въпросите са по-важни, защото определят посоката на търсенето. Ясперс подчертава момента на философското изследване, чийто изход е неизвестен в противовес на тенденциите към догматичност и идеологизиране на философията. Затова отговорите се превръщат във въпроси. Колкото повече познаваме, толкова повече се разширява сферата на непознатото.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

- 1.** Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложена/и във фрагмента – до **5** точки;
- 2.** Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
- 3.** Ниво на употреба и владееене на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
- 4.** Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
- 5.** Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки